

NYHETSREVY FRA KOMPETANSESENTER RUS - OSLO (KoRus - Oslo) OSLO KOMMUNE

STORBY-RUS

Innhold:

Ut av avhengighet?	s. 2
Faglig og etisk dilemma, samme betydning?	s. 3
Cricketprosjektet	s. 4
Nå kan jeg få delta i mitt eget liv	s. 5
Lytt til unge, forebygg rus	s. 5
Faglig refleksjon, en ny måte å lære på	s. 6
Videreutdanning i Unge&Rus	s. 6
Gatenær 2010	s. 7
Kompetansegivende opplæring innen rusomsorgen	s. 8
"Kjentmann" i Oslo	s. 9
Nytt blad fra Regionale Kompetansesentre Rus	s. 10
Nye navn på Kompetansesentrene	s. 10

Ut av avhengighet?

Addiction is a chronic, relapsing disease, from which you can recover (George De Leon)

For en tid siden arrangerte Rusmiddeletaten en konferanse hvor vi ville sette fokus på målsettingen om et liv uten avhengighet, og til vår glede viste det seg at det var meget stor interesse for konferansen. I etterkant har vi fått henvendelser fra mange hold som mente vi burde gå ut til langt flere enn til tiltak som i hovedsak har tilknytning til Oslo. Det vil vi derfor forsøke å få til om et års tid, og da tror jeg det kan det være nyttig å spisse fokus og gå dypere inn i problematikken. For meg som har vært med i rusfeltet i omkring 40 år er det utrolig at det å komme seg ut av avhengighet nesten har blitt et ikke-eksisterende tema. Vi snakker igjen om pasienter og medisinerer uten å tenke i dimensjonen passiv mottaker og umyndiggjøring versus person og myndiggjøring....

Hvorfor det har blitt slik har etter mitt syn åpenbar sammenheng med rusreformen og medisinsk tenknings maktovertakelse. Riktignok la "helsa" til ordet "tverrfaglig" etter hvert, men det virker unektelig som om dette mest skyldtes behovet for en fagpolitisk korrekt språkbruk. Ingen er i tvil om hvem som har siste ordet. Vi hadde et samordnet system, i alle fall i Oslo, hvor det sosialpedagogiske og humanistisk psykologiske sto sentralt. Nå må en sette inn millioner i en samhandlingsplan for å bryte igjennom de kommunikasjonsbarrierer reformen, medisinerer og staten selv har etablert i rusfeltet.

Flere på metadon

På bakgrunn av at det nå kommer nye forskrifter om legemiddelassistert rehabilitering er det særlig viktig at vi er flere som sammen med brukere, "Det nytterbevegelsen", "Fungerende Liv" med flere, tørker støvet av målsettingen om et liv uten avhengighet. Det er vanskelig å forstå at en i rusfeltet nesten ikke snakker om dette som et alternativ og som et mål. På konferansen var det flere innlegg som bekrefter dette og ikke minst, var mange oppgitte over metadonpolitikken som holder folk i en avhengighet som av mange betegnes som sterkere enn heroinavhengigheten, og som det er enda vanskeligere å komme ut av. Var det ikke i sin tid snakk om "nedtrapping på metadon"? Nå er det nærmest varig vedlikehold det er snakk om.

Jeg underslår ikke at LAR er til stor hjelp for mange, men det betyr ikke at ikke mange også ønsker seg ut av metadontilværelsen og de mener jeg flere må støtte. Det er derfor særdeles skuffende å lese det nye forslaget til LAR-forskrifter hvor det tas sikte på at alle nå skal kunne få LAR uansett alder selv om det heter at ungdom "skal utredes grundig før eventuell inkludering." Det skal heller ikke lenger kreves en tiltaksplan, her hevdes det i forslaget at retten til individuell plan (IP) vil være tilstrekkelig da man antar at alle vil be om dette. Kravet om at pasienten skal ha gjennomgått andre former for behandling forut for eventuell LAR-behandling skal ute-

lates. Dette vil uten tvil innebære at enda flere settes på metadon eller subutex til tross for at man vet at det er oppfølgingen som svikter i dag. Staten vil med andre ord øke presset på det kommunale rusarbeidet uten at det følger penger med til å demme opp for den forventede økningen av LAR-klienter.

Intensjonene med LAR-behandling har kommet helt ut av fokus. A står fortsatt for "assistert", noe som skulle indikere at legemiddelet skulle være sekundært og selve det komplekse rehabiliteringsarbeidet skulle være det primære. Ser en på hvordan dette arter seg i virkeligheten, noe som antakelig vil forsterkes i tiden som kommer, er det legemiddelet i seg selv som er det sentrale. Kommunene sitter igjen med oppgavene som virkelig krever ressurser, tid og ikke minst gode støttespillere. Slik kan det gå når en har etablert et fragmentert rusfelt dominert av medisinsk tenkning og unnlater å sette fokus på hverdagslivets utfordringer i kommunene der folk faktisk bor.

Retten til et liv uten avhengighet

Vår helseminister som har slik omsorg for de mest utslåtte brukerne at han vil gi dem heroin, burde kanskje også tenke på at han med nye metadonforskrifter bidrar til at svært mange rusmiddelavhengige personer mister bistand til å komme ut av avhengighet. Brukerne har nå fått rett til behandling - les metadonbehandling. At rett til et liv uten avhengighet tydeligvis ikke lenger er helseministerens primære anliggende er svært foruroligende, og store deler av rusfeltet føler seg naturligvis dolket i ryggen av sin egen minister.

Jeg synes sitatet fra George De Leon kan stå som en påminnelse om at det nytter. Ikke bare tar det inn i seg det livslange perspektivet som blant annet AA anlegger, det tar også inn sykdomstenkningen, men viktigst av alt - det fastslår samtidig at det er mulig å komme ut av avhengighet. Med andre ord, det gir personer håp. Vi må ikke glemme at omkring oss lever det tusenvis av personer som er vandrende beviser på at det nytter. Det er vel "evidens" så det holder. Jeg håper vi sammen med andre gode krefter kan videreutvikle nettverket slik at vi kan utfordre flere i rusfeltet til å ta tilbake målsettingen om et liv uten avhengighet.

Arne Schanche Andresen

Avd. dir., Kompetansesenter rus-Oslo

Faglig og etisk dilemma, samme betydning?

Dette var et av spørsmålene Einar Aadland, førsteamanuensis i organisasjon og ledelse ved Diakonhjemmets høgskole, stilte på vårens Fagkafé i april med tema etikk. Aadland er medforfatter av heftet: *Etikk, håndbok for kommunenes helse- og omsorgstjenester*.

Aadland tok oss med på en historisk reise om etikkens plass helt tilbake på 1700-tallet hvor man ble født inn i det tradisjonelle standsmessige samfunn. Modernismen på 1900-tallet handlet mer om individet og fornuft. ”Etikkens tiår” kom fram i fokus først cirka 300 hundre år senere, på 1990-tallet. Da akselererte interessen for etikk fordi det pluralistiske samfunn, kjennetegnet av mangfoldigheten, trengte noe individene kunne rette oppmerksomheten mot. Nå kan vi ikke lengre satse 100% på vitenskapen eller kirken for å få svar på vår eksistens, vi går ut og inn av ulike sektorer som vi styres av.

På arbeidsplassen er våre kollegaer mer ulike enn før på grunn av ulike kulturelle baktepper og utdanninger. Organisasjonskulturen er i dag, i motsetning til tidligere år, ikke lengre bestemt av deltakernes likhet. Derfor må organisasjonen være mer opptatt av sin egen profilering og visjon, og den blir mer enn tidligere presset til å tydeliggjøre sin identitet. Eksempler på dette er verdispill og verdibrosjyrer. Symboler blir også viktig for å skape gjenkjennelse. Hvordan man tenker organisatorisk har med etikk og verdier å gjøre.

Hva betyr etikk for ansatte i omsorgsarbeid? Dette er noen av spørsmålene i Etikkhåndboka. Kan etikk bidra til å heve kvaliteten av arbeidet? Ifølge Aadland styres 80% av våre handlinger av skjulte verdier og emosjoner, derfor bør dette vektlegges mer i arbeidslivet. Bør for eksempel klienter møtes likt? Hva er avvik fra standarden og når er det avvik? Og hvem bestemmer hva standarden er? Hva som er det spesielle ved *denne* klienten eller brukeren er kanskje viktigere å spørre seg selv enn hva som er standarden? Hva er det unike ved dette mennesket? Endring og utvikling av organisasjonskulturer kan være komplisert, hva forteller du til en nyansatt? Vaner, forestillinger og praksismønstre gjentas ofte over lang tid, og da gror de nærmest fast; og vi formidler at ”slik må det bare være” om rutiner til nyansatte på vår arbeidsplass. Man reflekterer ikke lengre over kjennetegnene i organisasjonens kultur, som for eksempel rutiner, roller, tradisjoner og språk. Bevisstgjøring av kulturen er endringskappende.

Aadland nevner to veier til etisk praksis:

- Den første veien er etiske regler som retningslinjer, instruksjer og gode rutiner som angir hva som er normalt og galt, som for eksempel yrkesetiske retningslinjer og prinsipper for hva som er god faglig praksis.
- Godt etisk skjønner er den andre veien. Ved utvikling av skjønner, dømmekraft og klokskap skjer ting uforutsett.

Godt skjønner er ofte bedre å stole på enn regler. Fokus rettes mot det gode og ikke hva som er rett og galt.

Er det forskjell på faglig og etisk dilemma? Hvis valget impliserer verddivurderinger så er det et etisk dilemma. Faglig dilemma er en annen form for det samme, konkluderer Aadland.

Etikkhåndboka kan bestilles fra kunderservice@kommuneforlaget.no.

Vi viser også til:

Oslo kommunes ”Etiske regler for ansatte i Oslo kommune” og ”Oslo kommunes verdigrunnlag”.

Les mer på www.oslo.kommune.no/personalporten eller <http://oslo.kommune.no/personalporten>

Kontaktperson KoRus-Oslo:
runa.frydenlund@rme.oslo.kommune.no

Einar Aadland fra Diakonhjemmets høgskole

Cricketprosjektet - nytt navn og flere aktiviteter

Kompetansesenter rus - Oslo (KoRus-Oslo) er på besøk hos Ikhlmaq Khan, prosjektleder i Cricketprosjektet, som holder til i Dynekilgata. Kompetansesenteret har siden oppstart fulgt og veiledet prosjektet, et tiltak som har vokst seg stort og levedyktig i løpet av denne tiden takket være Khans innsats.

Cricketprosjektet var tidligere underlagt organisasjonen Wayback, men nå ligger det under Røde Kors Nettverksarbeid, som er ledet av Stian Estenstad. Den nye tilhørigheten har gitt Ikhlmaq større ressurser å spille på etter å ha drevet prosjektet mer eller mindre alene over flere år. Han forteller blant annet at takket være både gode kolleger og frivilliges innsats kan han nå avvikle ferien sin.

Hvorfor cricket?

Cricketprosjektet har som målsetting å forhindre rekruttering til kriminelle gjengmiljøer blant innvandrere. Cricket ble valgt fordi det er en populær sport i Asia, og er å regne som en nasjonalsport i blant annet Pakistan. Sportsgrenen er en aktivitet både familie og ungdom kan kjenne seg igjen i.

- Cricket er en tidkrevende aktivitet, så etter trening eller cricketkamp orker du ikke finne på noe tull. I tillegg er det mange lag med, og da får du sjansen til å bygge opp andre nettverk enn dem som er litt uheldige. Mange av ungdommene har hatt mye konflikter med familien, og når de spiller kan de få med familien på en annen måte, mer positivt. Det er en annen måte å bygge opp forholdet til familien på, forteller Ikhlmaq som har drevet med denne sporten i mange år.

Nytt navn og flere aktiviteter

Har prosjektet kun tilbud om cricket?

- Vi har besluttet å bytte navn, "Cricketprosjektet" er for låst til én aktivitet, det er så mye annet vi også gjør og så mange andre aktiviteter vi tilbyr at det ble litt feil. Det var greit å bruke cricket som et gjenkjennende navn i begynnelsen, men nå synes vi det er på tide å finne et som passer bedre. I tillegg tror noen at prosjektet bare er for pakistanere, men det er åpent for alle. Det nye navnet blir UNG-PRO (ungdomsprosjektet), fortsetter Ikhlmaq.

- Vi har blant annet startet opp en dansegruppe. QUICK, som vant "Norske talenter" skal være danselærere, de vant også VM i Hip hop i fjor, så vi er stolte over at de gjør en jobb for oss. Det er viktig for oss å bruke ungdomsformidling, og gi ungdommen gode forbilder. I dansegruppa er det også med jenter, og vi har en litt yngre målgruppe her, fra 14 til 22 år. I alt er det over 60 ungdommer med i alle aktivitetene. Omtrent to tredjedeler av deltakerne i prosjektet er mellom 16 og 25 år.

Men tilbys det flere aktiviteter enn cricket og dans? Ikhlmaq forteller at fengselsbesøk, deltakelse på møter med sosialkontor, skole eller familie, hjelp i forhold til å

komme tilbake til samfunnet eller forbedre relasjoner er viktige gjøremål i prosjektet.

Hva gjør prosjektet som er annerledes i forhold til resten av hjelpeapparatet?

-Jeg kjenner kulturen og vet også litt om hvordan det er å stå utenfor. Av og til må man jobbe på en litt mer ubyråkratisk måte, gå noen runder eller ta noen omveier for å komme til målet. Det er blant annet viktig at man lar folk beholde stoltheten sin, og at man prøver å unngå at de mister ansikt.

Hvordan fungerer det å bruke frivillige inn mot deler av denne gruppen?

- Jeg har åtte registrerte frivillige, men det har vært viktig for meg å håndplukke folk, det er ikke alle som passer til å jobbe med den tyngste delen av gruppen. Vi jobber med å rekruttere flere frivillige som kan passe inn. Det er likevel ikke sånn at man må være fra samme kultur for å kunne jobbe som frivillig.

Erfaringer etter å ha startet opp et prosjekt

- Det er mye jobb å starte et prosjekt. Stein Wessel-Aass har hjulpet meg mye både i oppstarten, gjennom deltakelse i styringsgruppa og ikke minst ved å støtte meg og ha tro på prosjektet. Det har også vært veldig viktig å få veiledning av Niels-Erik Opdahl (KoRus-Oslo), som også har sittet i styringsgruppa. Det har vært fint å ha erfarne personer å snakke med, det er mye å holde styr på i et prosjekt, og det har både vært noen tunge saker, og tider da jeg hadde lyst til å gi opp. Men det som krever mest energi når man driver prosjekt, er egentlig alt maset med å skaffe penger. Selv om jeg nå er under Røde Kors skal prosjektet finansieres eksternt. Forhåpentligvis ordner det seg, avslutter Ikhlmaq.

Kompetansesenteret avslutter med løfter om komme på besøk til dansegruppen, og ønsker Ikhlmaq lykke til.

Kontaktperson KoRus - Oslo:

anniken.sand@rme.oslo.kommune.no

Nå kan jeg få delta i mitt eget liv!

En brukers tanker om individuell plan

Kompetansesenter rus – Oslo har i løpet av våren vært medarrangør for det tredje kullet med opplæring i individuell plan (IP) for ansatte i Rusmiddelstaten (RME) og bydelene. Som et fast innslag i opplæringen er brukerens røst viktig, godt representert ved Jim Melbye fra RIO Østfold. Melby har lang erfaring med IP.

- Brukeren er ekspert på seg selv, innleder han. Eierskap til planen er viktig, dette signaliserer at nå kan jeg få delta i mitt eget liv. Å kunne delta i ansvarsgruppa gir meg følelsen av å være likestilt med fagfolka rundt meg. Det er viktig at jeg deltar og at fagfolka stiller krav til meg. Jeg opplever at jeg fikser dette sjøl! Nå er jeg like mye verdt. Deltakelse i ansvarsgruppa lærer også brukeren å takle konflikter, sier Melby.

*Hva drømmer brukeren om?
undrer Jim Melby*

Videre anbefaler Melby oss fagfolk å ta utgangspunkt i drømmer: - Hva drømmer brukeren om? Hva mangler du? Ved å ta drømmen på alvor kan man starte med de små skritt som brukeren må begynne med. Ønsker brukeren å bli høyesterettsdommer, er det kanskje lurt å begynne med å tørre å ta inn posten?

Han fortsetter med at tilliten mellom bruker og koordinator er viktig. Men hva med de vanskeligste brukerne med personlighetsforstyrrelser og multiproblematikk? Man vet ikke på forhånd hvem det er som klarer seg når det virker som om ingen ting nytter. Ikke knekk brukers drømmer med en gang. IP handler om ressursene i menneskene. Hva er det som bor i deg? Dere som er nærmest brukeren, koordinatorene, kjenner brukeren best. Men er fagfolk umyndiggjorte med hensyn til å fatte vedtak om og igangsette tiltak? Uansett, koordinatører bør bæres på gullstol! Det er så godt for en bruker å ha kun ett menneske å forholde seg til!

Brenn malene, vi kan ikke ha en plan på individualitet! Det er brukerens plan, og brukeren skal bli delaktig i eget liv. Og husk; det bør være lov å si fra om du ikke har kjemi med brukeren! avslutter Jim Melby.

Kontaktperson KoRus-Oslo:

runa.frydenlund@rme.oslo.kommune.no

Lytt til unge – forebygg rus

Ungdommens forebyggingspris 2009

Ungdommens forebyggingspris skal også i år deles ut til den kommunen som er flinkest til å involvere barn og unge i rusforebyggende arbeid.

Å forhindre rusmiddelmissbruk blant ungdom er viktig for å sikre et godt ungdomsmiljø lokalt og for å redusere skader som følge av rusbruk. Et godt samspill mellom kommunens politikere og ansatte, barn og ungdom, foreldre og frivillige organisasjoner er spesielt viktig for å hindre en negativ utvikling.

Å skape gode og trygge oppvekstmiljø for barn og unge er i seg selv forebyggende.

Vil stimulere engasjement

Helse- og omsorgsdepartementet ønsker å stimulere til økt engasjement og bevisstgjøring om god rusmiddel-forebygging i kommunene. Derfor skal ungdommens forebyggingspris deles ut til den kommunen som på best måte involverer barn og unge i et helhetlig rusforebyggende arbeid.

Prisen er på 300 000 kroner og skal brukes til å videreutvikle eller styrke arbeidet med å forebygge rusmiddelrelaterte problemer.

Fristen for å foreslå kandidater til forebyggingsprisen er 28. september 2009.

Hvilke kommuner kan foreslås?

- Kommuner som har utarbeidet en helhetlig rusmiddelpolitisk handlingsplan
- Kommuner som har etablert permanente ordninger som sikrer ungdomsmedvirkning i rusforebyggende arbeid
- Kommuner som har gjort spesielt godt arbeid for å involvere barn og unge i utviklingen av planer som har betydning for barn og unges nærmiljø
- Kommuner som har et variert tilbud til barn og unge, som ungdommen bruker og er fornøyd med

Ungdommens forebyggingspris ble delt ut for første gang i fjor, og da var det Karmøy kommune som fikk prisen.

[Les mer her på Helsedirektoratets nettsider](#)

Faglig refleksjon - en ny måte å lære på

Rusmiddeletaten i Oslo (RME) har siden 2003 drevet et systematisk arbeid for å knytte læring og daglig praksis tettere sammen. Etaten er opptatt av at brukere og klienter skal motta tjenester av høy faglig kvalitet, derfor legges det stor vekt på å gjennomføre kontinuerlige fagutviklings- og opplæringstiltak blant de ansatte. Dette gjelder uavhengig av om ansatte har relevant fagutdanning, og hva slags fagutdanning de har.

Faglig refleksjon over egen daglig praksis er et viktig tiltak for opplæring og fagutvikling. Rusmiddeletaten gir nå ut tre ulike fag- og metodehefter som beskriver og drøfter erfaringer vi har høstet de siste seks årene.

Hefte 1: *Faglig refleksjon over egen praksis* er en ny utgave av erfaringene som ble høstet fra den første prosjektperioden i 2003-2004. Heftet redegjør for det teoretiske grunnlaget for tiltaket. Her spiller tenkingen om Taus kunnskap (Polanyi) og om Reflekterte Praktikere (Schön) en sentral rolle. Arbeidet med praksisrefleksjon konkretiseres gjennom flere eksempler og betydningen av å utvikle lokalt praksisspråk vises i praksis.

Hefte 2: *Faglig refleksjon – en ny måte å lære på* beskriver erfaringene arbeidet med å utvikle refleksjon fra et individuelt opplæringstiltak til et felles tiltak som omhandler hele personalgruppen. I tillegg beskrives det hvordan tiltaket kan integreres i den daglige virksomheten uavhengig av prosjektorganisering og eksterne konsulenter. Et viktig tiltak for å oppnå dette har vært opplæring av *praksisaktivister* gjennom et *praksisverksted*. Tre av etatens virksomheter (Uteseksjonen, Oppsøkende tjeneste og Stensløkka Rehabiliteringssenter) har deltatt i dette arbeidet. Arbeidet beskrives og drøftes ut fra erfaringer fra andre sektorer.

Hefte 3: *Praktisk handlingskunnskap - et konkret eksempel* beskriver et konkret oppfølgingsarbeid to erfarene ansatte ved Oppsøkende tjeneste (OT) gjennomførte med en svært vanskelig klient. Han er en eldre mann

med utfordrende og lite sosialt akseptabel atferd. Han var avvist av hjelpeapparatet og ønsket selv å ha så lite å gjøre med hjelpere som mulig. Samtidig var hjelpebehovene hans omfattende. De ansatte fra OT tar i bruk konkret handlingskunnskap som de har opparbeidet gjennom mange års arbeid i feltet. Heftet beskriver hva de konkret gjør og hvordan de tenker og begrunner sine handlinger. Det knyttes an til teori og betydning av å kunne være ukonvensjonell og fleksibel drøftes.

Rusmiddeletaten har bestemt at arbeidet med faglig refleksjon skal fortsette og etter hvert omfatte stadig flere av etatens virksomheter.

Heftene er skrevet av Marit Edland-Gryt og Gus Strømfors. Heftene kan også lastes ned fra www.tauskunnskap.no

Kontaktperson ved KoRus-Oslo:
gus.stromfors@rme.oslo.kommune.no

Videreutdanning i Unge & Rus

Lærere og andre i Oslo som gjennomfører Unge & Rus i skolen får også i år tilbud om studiet Videreutdanning i rusforebyggende innsatser med skolen som arena - fordypning i tiltaket Unge & Rus 15 studiepoeng. Opptak vil finne sted høsten 2009 og foregår i Oslo. Det gis informasjon om studiet på opplæringsdagen/-arbeidsseminaret om Unge & Rus i Oslo 9. og 10. september ved EFT-kompetansesenter, 2. etg, Strømsveien 102, Helsfyr.

Søknad om opptak gjøres elektronisk på www.hin.no Påmeldingsfristen er 20. september 2009.

For mer info se:
www.ungeogrus.no/info.

Kontaktperson KoRus-Oslo:
ragnhild.audestad@rme.oslo.kommune.no

Gatenær 2010

Nordisk konferanse om oppsøkende arbeid blant ungdom i et flerkulturelt perspektiv

Kompetansesenter rus - Oslo er i gang med planleggingen av neste Gatenærkonferanse som forventes arrangert 21. april til 23. april 2010. Konferansen vil bli avholdt på Radisson SAS Scandinavia Hotel, Oslo.

Konferansen er et nært samarbeid med Landsforeningen for utekontakter (LUK), Helsedirektoratet og Rusmiddeletaten.

Formålet med konferansen vil være følgende:

- Gjøre kjent for feltet det siste innen forskning, veiledere, metodologiske studier, utdanning og pågående prosjekter innefor området oppsøkende sosialt arbeid blant ungdom i Norden/Europa.
- Skape muligheter for deltakerne til å treffes og diskutere oppsøkende sosialt arbeid blant ungdom.
- Skape muligheter for nettverksbygging og kontaktutveksling mellom ulike tiltak.
- Skape muligheter for å etablere nye kontakter på tvers av landegrensene.

Det vil bli avholdt både plenumsforelesninger, workshops og ekskursionsjoner til aktuelle tiltak i Oslo og omegn. Konferansen vil bli subsidiert av Helsedirektoratet og Kompetansesenter rus - Oslo.

Kontaktperson KoRus-Oslo:

jens-erland.hoel@rme.oslo.kommune.no

Leder i LUK, Monica Hoen Island, deltok aktivt i det første planleggingsmøtet for innspill til Gatenær 2010

Kompetansegivende opplæringsprogram innen rusomsorgen

Utdanning fra livets skole – og eksamen fra høgskolen

I Regjeringens Opptreppingsplan for rusfeltet fremheves blant annet bedre kvalitet og økt kompetanse som viktige satsningsområder. Tilbud om opplæringsprogram for ufaglærte skal utvides.

Rusmiddeletaten har i samarbeid med Frelsesarmeens rusomsorg utviklet og gjennomført et kompetansehevingprosjekt for ufaglærte innen feltet. Gjennom de siste seks årene har en sett svært mange erfarne og dyktige ufaglærte miljøarbeidere oppnå gode resultater gjennom tilpasset opplæringsprogram. Siden 2003 har cirka 250 medarbeidere fått eksamenspapirer fra høgskolene i Oslo, Stord/Haugesund og Sogn og Fjordane.

Opplæringsprogrammet er spesielt tilpasset voksne, ufaglærte miljøarbeidere. Det består av samlinger med undervisning, øvelser, gruppeveiledning og selvstudium. Undervisningen tar utgangspunkt i deltakernes realkompetanse og integrerer arbeidsplassen som læringsarena. Studentene er i arbeid mens studiet gjennomføres. Studiet er delt i to trinn som hver gir 15 studiepoeng ved bestått eksamen.

Sentrale samarbeidspartnere i prosjektet har vært VOX – Nasjonalt senter for voksne i arbeidslivet, Opplærings- og utviklingsfondet i Oslo kommune, Høgskolen i Oslo, partene i arbeidslivet og Helsedirektoratet.

Studieguiden "Kompetansegivende opplæringsprogram innen rusomsorgen" forteller om bakgrunn og erfaringer med studiene og innholdet i opplæringsprogrammet. Guiden kan lastes ned fra:

<http://www.merkompetanse.no/pdf/studiekatalog.pdf>

Kontaktperson KoRus-Oslo:

karilie.danielsen@rme.oslo.kommune.no

"Kjentmann" i Oslo

Oslo kommune Utdanningsetaten (UDE) og Oslo kommune Rusmiddeletaten (RME) har inngått en samarbeidsavtale i perioden 2007-2010 når det gjelder rusmiddelforebyggende arbeid i Osloskolene. På bakgrunn av denne samarbeidsavtalen er det et mål å finne egnede rusforebyggende programmer for den videregående skole. Det tiltaket vi har funnet mest hensiktsmessig å prøve ut ved de videregående skolene i Oslo er "Kjentmann". "Kjentmann" er et verktøy utviklet av Stiftelsen Bergensklinikkene med mål om å oppdage og identifisere tidlig rusbruk hos barn og ungdom.

"Kjentmann" består av en håndbok som gir en oversikt over konstruktive handlingsalternativer for elever som ruser seg. "Kjentmann" er et godt utprøvd og benyttet tiltak i Bergen, og en evaluering fra 2003

konkluderer med at dette er en fruktbar og motiverende måte for skolefolk å arbeide på i forhold til elever med rusproblemer. Bergen bruker "Kjentmann" først og fremst på ungdomstrinnet, så en utfordring for Oslo har vært å tilpasse det til videregående skole. Aktuelle kandidater som "Kjentmenn" i den videregående skole kan blant annet være rådgivere, sosiallærere, minoritetsrådgivere, lærere og helsesøstre.

Siden Kompetansesenter rus - Oslo har et ønske om å finne ut om "Kjentmann" kan være et egnet tiltak for Oslo, ble det i vårterminen 2009 gjennomført en opplæring i "Kjentmann" tilpasset en eldre elevgruppe og de lokale forholdene i hovedstaden. Opplæringen har bestått av 5 heldagssamlinger i løpet av vårterminen, med om lag en opplæringsdag i måneden. Det har vært en stor grad av egenaktivitet gjennom gruppearbeid på samlingene og som "hjemmeoppgaver" i mellomperiodene. Det har også blitt trukket inn relevante interne og eksterne foredragsholdere. Det har til sammen vært 17 deltakere fra skoler, skolehelsetjenesten, utekontakten og forebyggende politi. De skolene som nå kan skilte med å ha en eller flere kjentmenn er: Sandaker, Hellerud, Persbråten, Etterstad og Bjørnholt. Bergensklinikkene har hele tiden vært tilgjengelig for veiledning og støtte. På den siste opplæringsdagen i mai tok både Randi Vartdal Knoff fra Bergensklinikkene og den erfarne "kjentmannen"

Kristian Andersen fra Ortun ungdomsskule i Fyllingsdalen turen til Oslo for å dele sine erfaringer med oss. De gjorde et poeng ut av at skolens oppgave er å bringe eleven videre i hjelpeapparatet på en ivaretakende måte, og i et tempo eleven kan følge. Dersom denne prosessen ikke blir gjennomført i elevens tempo, vil man kunne risikere at eleven faller fra skolen, og i tillegg vil ha en ny erfaring som kanskje kan gjøre framtidig samhandling med hjelpeapparatet langt tyngre. Det er derfor veldig viktig å skynde seg langsomt og gjøre sitt ytterste for å holde eleven i skolen.

Kompetansesenter rus - Oslo har planer om å gjennomføre enda en opplæring i Kjentmann vårterminen 2010 for lærere og rådgivere i den videregående skole.

Kontaktperson KoRus-Oslo:
yvonne.larsen@rme.oslo.kommune.no

Kristian Andersen og Randi Vartdal Knoff, begge fra Bergen

Miljøvaktmester'n og rektor reflekterer

Nytt blad fra Regionale Kompetansesentre Rus

Regionale Kompetansesentre Rus har som hovedoppgave å sikre ivaretagelse, oppbygging og formidling av rusfaglig kompetanse, og iverksette og implementere statlige satsninger på rusområdet i den enkelte region. Bladet "Rusfag" er et ledd i dette arbeidet. Bladet vil komme ut med en årlig fagartikkelsamling og et tema-nummer, og er et samarbeid mellom alle syv sentre.

"Rusfag" kan fåes ved henvendelse til ditt lokale Kompetansesenter rus. For Osloregionen er dette Kompetansesenter rus - Oslo:
postmottak@rme.oslo.kommune.no

Nye navn på Kompetansesentrene

De regionale kompetansesentrene fikk fra 1.4.2009 nye navn. Bakgrunnen for navneendringen er å få en mer helhetlig profil for de sju kompetansesentrene for rus.

Slik er de nye navnene:

Kompetansesenter rus - Oslo (KoRus - Oslo)

Kompetansesenter rus - region sør (KoRus - Sør)

Kompetansesenter rus - region øst (KoRus - Øst)

Kompetansesenter rus - region vest Bergen
(KoRus - Bergen)

Kompetansesenter rus - region vest Stavanger
(KoRus - Stavanger)

Kompetansesenter rus - Midt-Norge
(KoRus - Midt-Norge)

Kompetansesenter rus - Nord-Norge
(KoRus - Nord-Norge)

STORBY-RUS

melder nytt fra Kompetansesenter rus - Oslo.
Vi har to nettutgivelser i halvåret.

Du kan bestille e-abonnement på vår nettside:

www.rusinfo.no

Ansvarlig redaktør:

Lilleba Fauske, direktør Rusmiddeletaten
lilleba.fauske@rme.oslo.kommune.no

Redaktør:

Runa Frydenlund og Yvonne Larsen, KoRus-Oslo
runa.frydenlund@rme.oslo.kommune.no
yvonne.larsen@rme.oslo.kommune.no

Besøksadresse: Pilestredet 27

Postadresse: Pb. 7104 St.Olavs plass, 0130 Oslo

Telefon: 02180

Faks: 23 42 71 82

